

סל ריק מעלה הצעיר מבטן הסירה. דיוקנו של איש-השריריים קווין ואן-אריק. על חולצתו, הוא הסימן היחיד היכול לשייך תצלום זה לשנת 1986. הציוד בנמל לא השתנה זה 50 שנה.

שיצא לברר מה בריוק מתרחש. קבוצת המישפטים התל-אביביים יצאה מהנמל לפגישה עם היועץ הימשיפטי של המימשל הצבאי. בשיחה עם היועץ, סגן-אלוף אחו כן-ארי, הם העלו את הטענות ושמעו את עמדת השילטונות.

לא, אין במימשל כל כוונה לכתות את ענף-הדיג ואת פרנסת העוסקים בו — אמר הפרקליט הצבאי. מדיניות הענישה תיבחן מחדש, וייתכן שהדיג ייגים יורשו להצטייד במכשירי-איתור מודרניים. אומנם, בין 700 כלי-השיט באיזור לא נתפס ולוא אחד כעכירה ביטחונית, אך ככל מיקרה יימשכו העונשים הקשים על המסתננים מעבר לגבול המצרי. בייחוד ימוצה הדין עם עבריינים חוזרים.

בוע לעזה על-ידי אגודת-הדייגים המדי קומית. אנשי האגודה, שנאשו מהי-דברות ישירה עם השילטונות, ביקשו את עזרתו. אולי לפנייתו תימצא אוזן שומעת.

זכרוני בא לנמל, מלווה בשני מת-מחים ממישרדו, אילן סכן ואירית יער. השלושה הכינו תיק מרשים של מיסמכים, שמעו את תלונות הדייגים, התרשמו והתייעצו עם עורך-הדין העותי מחמוד אכר-חצירא — הוא עצמו בנו ובן-בנו של רייג. נוכחותם של זרים במקום משכה תשומת-לב מיידית. בעור החבורה פסעה על המזח, הגיחה מולם מכונית-שרד, שבתוכה לא ישב אלא שמואל גורן, מתאם הפעולות בשטחים, בכבודו ובעצמו. מתוך המכונית נשלח קצין,

ועיניהם כלות כראותם ספינות ישראליות החומקות דרום-מערבה, לעבר האיזור האסור, כאין עונש.

„אולי רוצים שנהגר מכאן!“

ל מל עזה — כך נקרא המעגן הדל, כעל שני הרציפים — הומה בימים אלה פעילות. כעת מתחילה עונת-הדיג, והכל עסוקים בשיפוץ סירות, בתיקון רשתות, בסירור ארגי זים ובתחזוקת הטרקטורים, המיועדים לגרירת הספינות אל החוף.

הנוכחים במקום כולם גברים, מהם זקנים מופלגים, מהם בני לא יותר מ-50, שהורקנו בטרם-יעת כרוחות-הים, מהם ילדים. כל דייג מתחיל כאן את הקריירה המיקצועית שלו בגיל 10, ומפליג עד גיל שיבה. כשאנו יכול עוד, הוא מוצא לעצמו עיסוק בסככות העלוכות שלאורך החוף, בתחזוקת הציוד.

המקום ידע בעבר ימים טובים יותר. פעם הוא שימש גם כנמל יצוא ויבוא. בימי מילחמת-ההתשה ועד מילחמת יום-הכיפורים, עגנו בסמוך עשרות ספינות בחודש, שפרקו לסירות-סוורים שקיימלט, לצורכי בניית קו בר-לב. עוד לפני כן יצאו מכאן תיבות התפוחים הידועים של עזה. לזכר אותם ימים טובים נותרו כאן שתי גרוטאות של ספינות-משא, שנטרפו בסערה ונתקעו על שרטון סמוך לחוף.

הנמל הזה, אגב, הוא מקורו של כובע-הצמר העותי המפורסם, שאותו חובשים רבים מפועלי-הרצועה המדי גיעים לעבוד בישראל. הדייגים כולם חובשים כובע כזה כאילו היה חלק ממדים. להגן על ראשם מפני הרוח בלכיים.

למרות המולת הפעלתנות האווירה כנמל קשה. הרושם הכללי של אנשי הים העותיים הוא כי מנוי וגמור עם השילטונות לכרות את מקור פרנסתם של אלפי המישפחות. „למה?“ שואל ריטורית דייג בגילה-עמידה, „אולי הם רוצים שנסתלק מכאן, שנהגר.“

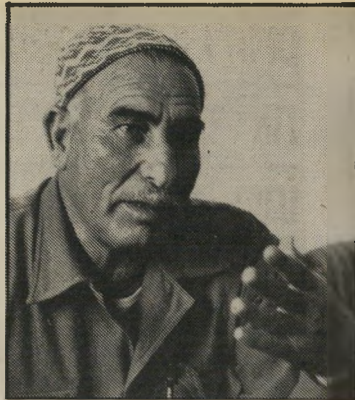
אנשים אלה, הדייגים של העיר עזה ושל שני המעגנים הנוספים ברצועה — בח'יינס ובדיר אל-בלח — הם אבותיהם דייגים מדור-ידורות. הם, אבותיהם ואבות-אבותיהם היו יורדיים. הקשר שים יותר וזכרים עדיין את שדות-הדיג מול יפו, אשקלון ואשדוד. כמעט כולם פליטי 1948. את מקום מגוריהם עד לפני 38 שנים הם נאלצו להחליף, שלא ברצונם, אך על מישלח-ידם שמרו. כעת, הם משוכנעים, רוצים לדחוק אותם גם ממיקצועם. הפרקליט אמנון זכרוני נקרא הש-

בישראל, בעיקר לבתי-החרושת לשי-מורים.

היום הצטמצמה התפוקה לשלוש-ארבע טונות, והעונה התקצרה לארבע חודשים. אין זו כמות מספיקה אפילו לתיצרות תושבי הרצועה, וכח ניות בעזה מוכרים גם דגים קפואים, המיובאים דרך ישראל.

אחר אובדן השדות של צפון-סיני, החליט המימשל הצבאי גם להגביל את ההפלגה מערבה, אל תוך המים הבי-לאומיים. על הצימצום החריף הזה של תחום-הדיג, נוספה לאחרונה המכה של העונשים.

לפני חמש שנים הועבר הפיקוח על הענף ממישרד-החקלאות למימשל הצבאי, ומאז החלו הצרות. נציגי ועד-הדייגים של הרצועה נפגשו או עם האלוף רודר מימון, שהבטיח לשנות את המדיניות המחמירה. אבל ההבטחה

היזר רגב אל-היסיי (61) יזר אגודת-הדייגים בעזה, בעליהן של שתי סירות.

חבל הצלה פהמי פארס בקר (50), שמכר את ביתו כדי לשלם את הקנס, נאחו בים בצפון-רנו. לידו בתצלום שלושה מתוך שבעת ילדיו. למטה: אבו-גאזי, בן 70, מתקן רשת.

החוקה מעמד רק כמה חודשים. אין זה ברור כלל כי כל הספנים שנענשו כאן הסתננו מעבר לגבול ביודעין, כחיפוש אחרי שדות עשירים. לא פעם נתפסה ספינה, ובעליה נענשו על שחרגו כ-50 מטרים מעבר לקו המערבי לכיוון הים הפתוח. „איך אפי שר לדעת כל-יך בריוק?“ שואל עלי קבגיה, „לחיל-הים יש מכשירים מודרניים משוכללים, אבל לנו לא.“

אסור להם להצטייד במכשירי-איי-תור כלשהם, ורארר לגילוי להקות-דגים הס מלחוכיר. המכשירים היחידים לאיתור המקום שבו נמצא כלי-השיט העותי הם חבל שבקצהו מישקולת ושעווידי. בחבל מודדים את עומק המים, שבעזרתו ניתן להעריך באופן גס את המרחק מן החוף, לפי שיפוע מרף-היבשת. את מרחק ההפלגה בכיוון צפון-דרום אומרים פשוט בעזרת השעון, על-פי משך ההפלגה.

לספני עזה לא נותר אלא להתקנא באבות המיקצוע שלהם, יורדייהם הערביים של ראשת ימיה-ביניים שהמציאו את האצטרולב המפורסם ועוד מכשירי-איתור משוכללים. כיני-תיים סגורים דייגי עזה בתחומם הצר,

בהסגר נמצאות הסירות המוטלות על החוף. ללא טיפול בהוראת בית-המישפט הצבאי, כאן מכנים אותן „סירות בכלא“. גורלן טוב מגורל הספינה שאנשיה נעצרו ליד ח'יינס והיא ננטשה על החוף. חניה במים. אחרי יממה אחת התנפצה ממכות גלי-הים ולא ניתן לשקמה עוד.